

Kollisioner med stora rovdjur eller vildsvin

Om du krockar med ett stort rovdjur eller vildsvin, stig inte ur fordonet, utan meddela om kollisionen till nödcentralen och följ givna anvisningar. Ett skadat djur, särskilt björn och vildsvin, är alltid farligt. Också ett sårat djur kan uppföra sig på samma oberäkneliga sätt. Om du måste avlägsna dig från olycksplatsen, märk ut platsen tydligt, förutsatt att det ur säkerhetssynpunkt sett är möjligt. På så sätt hittar handräckningsverksamheten för storvilt det vill säga SRVA-personerna som kommer för att reda ut situationen så fort som möjligt till platsen. Notera vilken djurart, storlek, antal och flyktriktning. Försök ur fordonet att med blicken följa djuret och dess beteende.

- avlägsna dig inte ur fordonet
- ring 112
- meddela eventuella personskador
- agera enligt de instruktioner nödcentralen gett
- om du måste avlägsna dig innan myndigheterna kommer, märk ut platsen tydligt, så att SRVA-personerna som kommer för att reda ut situationen hittar händelseplatsen

Varg

Vargen undviker människan. Då stammen breder ut sig till nya revir blir det allt vanligare med möten med människan. Trots att möten mellan varg och människa ökat, har vargen inte med vad man känner till, attackerat någon människa i Finland efter skiftet vid 1800- och 1900-talet. Det är större sannolikhet att man blir attackerad av en hund än av en varg. Om du upptäcker en eventuell varg, fäst din uppmärksamhet vid djurets svans. Vargen bär inte sin svans på ryggen, utan den hänger rakt snett neråt eller är mellan benen. Vargens öron är relativt korta och brett isär från varandra.

Järv och lodjur

Vanligtvis är inte järven och lodjuret en fara för människan. Man känner inte till att en frisk järv eller ett friskt lodjur skulle ha anfallit någon människa i Finland.

Tilläggsinformation om stora rovdjur

<http://suurpedot.fi/www/se/index.php>

<http://riista.fi/sv/vilthushallning/viltstammarna/djuren/rovdjur/>

Björnens daglega

Meddela om kontakter med stora rovdjur

Meddela din arbetsgivare eller din närmaste förman, om du i din arbetsmiljö möter ett stort rovdjur eller rovdjur som uppför sig hotfullt, som kan vara en fara för att arbeta på arbetsplatsen eller om du upptäcker tecken på närvaro av stora rovdjur i arbetsmiljön. Det är bra att informera andra som också arbetar på området samt andra där befintliga personer.

Det är bra att stora rovdjursobservationer till jaktvårdsförningens stora rovdjurkontaktperson. Deras kontaktuppgifter finns på nätet: <http://riista.fi/sv/viltforvaltningen/kontaktuppgifter/sok-kontaktuppgifter/>.

Den här anvisningen är gjord för att skingra den rädsla de stora rovdjuret förorsakar och för att ge instruktioner om hur man ska bete sig i konfliktsituationer. Anvisningen är främst riktad till de som arbetar i naturen och deras arbetsgivare. Enligt arbetarskyddslagen ska arbetsgivaren identifiera de olägenheter och risker som beror på arbetet, arbetstiderna, arbetslokalerna, på övrigt i arbetsmiljön och i arbetsförhållandena samt agera för att undanröja eller minimera inverkan av olägenheter och risker.

I planeringen av den här anvisningen har Koneyrittäjien liitto ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Meto – Skogsbranschens experter rf, Trä- och specialbranschernas förbund rf, Finlands viltcentral och Privatskogsbrukets Arbetsgivare rf deltagit. Metsämiesten Säätiö har stött initiativet att göra anvisningen. Anvisningens bilder: Yrjö Eronen

Stora rovdjur i arbetsmiljön

FÖRHÅLLNINGSGREGLER

Inledning

Finlands stora rovdjur björn, varg, lodjur och järv har spridit sig över nästan hela Finland. Stora rovdjur väcker hos människan rädsla och oro för den egna hälsan och för egendom. Mest vanligt är rädsla vid rovdjurens nya utbredningsområden, där man inte har vant sig vid de stora rovdjurens närhet eller rovdjurs-skador.

Vanligen undviker stora rovdjur ett möte med människan. Det har inte konstaterats att människan har attackerats av järv, lodjur eller varg i Finland under 1900- eller 2000-talet. Man känner till några björnattacker från de senaste åren. En björnhona med unge attackerade en joggare i Sydöstra Finland och en vuxen björn anföll en joggare i Norra Karelen. I båda fallen blev björnen överraskad. Man vet inte med säkerhet om björnen hade ungar i fallet som skedde i Norra Karelen. Vad man känner till har de övriga björnattackererna på människor skett i samband med dressyr av hundar eller jakt-situationer, där björnen blivit störd eller sårats.

Risken att på ett hygge bli föremål för en rovdjursattack är väldigt liten, men möjlig. Man kan inte garantera att ett stort rovdjur är ofarligt.

Allmänt

Av Finlands stora rovdjur är varg, lodjur och järv vanligen ofarliga för människan då de är friska. Av de stora rovdjuren är det mest sannolikt björnen som kan orsaka en farosituation. Eventuella farosituationer:

- björnen överraskas
- honan skyddar sina ungar
- björnen vaktar kadavret som det dödat eller
- björnen störs då den är i sitt ide
- under brunsttiden kan hanbjörnen bete sig aggressivt

Ett sjukt eller skadat stort rovdjur kan bete sig oberäkneligt.

Vanligtvis är djuren inte rädda för ljud av maskiner. Därför kan en som arbetar med maskiner i terrängen oftare än andra vandrare i terrängen upptäcka stora rovdjur.

Åstadkom ljud till exempel genom att prata då du rör dig i naturen. Ett stort rovdjur väjer för människan då den hör ljudet människan åstadkommer, men djuret kan i sin nyfikenhet försäkra sig om vandraren genom att vädra under vindriktningen.

Björnhona och ungar

Björnen kan uppfatta människan som en fara för sina ungar. Vanligen gör honan en skenattack för att skrämma bort den som orsakar faran. Om den björn du möter reser sig på bakbenen, slår omkring sig och ryter, är det ett tecken på försvar av något. Avlägsna dig då lugnt tillbaka mot samma håll du kom ifrån samtidigt som du pratar lugnt. Ropa eller spring inte.

Om du upptäcker en björnunge, då är honan sannolikt nära. Avlägsna dig då lugnt gående och pratande tillbaka åt samma håll du kom ifrån.

Björnens unge är på hösten i samma storlek som en finsk spets-hund och väger 20 – 25 kg. Björnungen är med honan tills den är över ett år och honan kan då ännu ge ungen di.

Bytesdjur dödat av björn

Om du påträffar ett dödt djurkadaver som björnen dödat det vill säga slaktrester då är björnen nödvändigtvis inte långt borta. Avlägsna dig då lugnt tillbaka i samma riktning som du kom ifrån. Vanligtvis vilar björnen några hundra meter bort nedanför vindriktningen och vaktar kadavret. Björnen har inte bärplatser eller åtlar gjorda av människan som sina egna, utan den väjer för människan och använder sig av platserna i harmoni jämsides med människan.

Björnide

Björnen drar sig till vinteride i september-november. Om du upp-

täcker en björns andningshål i snön, stör inte den björn som är i vinteride.

Björnen kan tvingas att lämna sitt ide om det är på ett avverkningsområde. Då söker björnen ett nytt ide åt sig. Om du upptäcker en björn eller ett övergivet ide på området som avverkas, stig inte ur maskinen för att undersöka det närmare. Björnen är inte rädd för ljudet som maskinen orsakar och flyttar på sig eller återvänder till idet när orsaken till störningen försvunnit. Om du stiger ur maskinen, kan björnen tro att du orsakat störningen och attackera dig.

Björnens brunst

Björnens brunsttid infaller i början av juni. Under brunsttiden kan det mellan hanarna uppstå slagsmål om honorna. Björnhanarna rör sig på vidsträckta områden under brunsttiden för att hitta parningsvilliga honor och kan vara oberäkneliga, hungriga eller skadade av slagsmålen. Efter brunsttiden tål hanarna varandra igen och kan röra sig tillsammans.

Om björnen ändå anfaller

Kasta dig på magen på marken, skydda ditt huvud och nacke med händerna, ligg orörlig och låtsas vara död. Den lönar sig inte att springa undan, björnen är ändå alltid snabbare än dig.